

Summary

It is opened program problems of development of a sports infrastructure of a city. It is submitted history of occurrence and development of sports objects in Lvov 20 - 30-s' years XX centuries. It is described the most considerable constructions intended for employment by physical training and productive leisure of urban population.

Keywords: pool, stadium, a tower for jumps, swimming, water polo, sports club, a bicycle track, an auto racing, tennis courts, track and field athletics paths, sports-walking park.

УДК 711.455

І. Д. Ватрич,
*асистент кафедри інформаційних
технологій в архітектурі КНУБА*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ БАЛЬНЕОЛОГІЧНИХ САНАТОРНИХ КОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ

Анотація: у статті розглянутий соціально-економічний фактор формування Бальнеологічних санаторних комплексів (БСК) в Україні. Запропонована класифікація БСК за соціально-економічним чинником.

Ключові слова: бальнеологічні заклади, соціально-економічний чинник.

Можливість відпочинку, оздоровлення, цікавого і корисного проведення вільного часу – це риси характерні для розвиненої держави і розвиненого суспільства. Масове оздоровлення, лікування, реабілітація та відпочинок, які стали можливі лише в минулому столітті, впливають на розвиток курортної справи в Україні.

Курортологія і бальнеологія, як галузі почали інтенсивно розвиватись після Жовтневої Революції, коли В.І. Леніним були підписані декрети про лікування працюючих, про лікувальні місцевості та інші. В основному – це стосувалося Криму та районів узбережжя Чорного моря. За новітніх часів Крим того часу можна назвати міжнародним курортом і бальнеологічного лікування людей, що проживали на територіях без будь-яких бальнеологічних ресурсів.

В основному для цілей оздоровлення і лікування пристосовувались чи реконструювались дачі, палаци та націоналізовані будинки. В Криму – це Лівадія, Алупка(палаци), Симеї (дачі), Одеса(дачі, будинки).

Після Великої Вітчизняної Війни, коли пройшли роки бідності і відбудови господарства знову постало питання планової організації лікування та оздоровлення населення в спеціальних закладах.

Постанови Партії КПРС і Держави СРСР стосувались необхідності охорони екосистеми, включення в рекреаційне планування крупно масштабних територій з біогеоценологічним комплексом, що було просто виконати в умовах планового господарювання і управління.

Розробка принципів планування рекреаційних зон, як самостійних містобудівних утворень з централізованим культурно-побутовим обслуговуванням, комплексним розташуванням інженерних споруд і мереж привело до проектування і будівництва величезних курортно-оздоровчих комплексів (на 1000 – 1500 місць).

Після розпаду СРСР і руйнування планової системи господарювання, відсутність достатнього бюджетного фінансування, санаторно-курортна галузь почала занепадати. Економічний стан держави, безсистемне роздержавлення та приватизація окремих бальнеологічних санаторіїв або їх частин з подальшим випадковим перепрофілюванням ускладнює розбудову галузі і її вихід на міжнародний рівень.

За останній час увага державних органів була звернута до проблем курортології, курортних зон, родовищ бальнеологічних ресурсів, реконструкції санаторіїв і відродження лікувально-оздоровчої галузі. Про це свідчать постанови Кабінету Міністрів №805 « Про Затвердження загального положення про санаторно-курортний заклад», №133 « Про затвердження Програми розвитку Криму як цілорічного загальнодержавного та міжнародного курортно-рекреаційного і туристичного центру» та інші.

Перебудова економічного господарювання в Україні значно змінила розподіл вільного часу населення. Тепер вільний час, який люди можуть витратити на лікування, оздоровлення чи відпочинок не є таким сталим і прогнозованим, як за радянських часів планового господарювання. Люди можуть лікуватись, підтримувати здоров'я профілактично і відпочивати кожного сезону, за своїми вподобаннями і можливостями. З'явилась широка диференціація в якості і різноманітності послуг. VIP персоні потребують більшого комфорту і більшого усамітнення, що приводить до появи невеликих бальнеологічних закладів, які відповідають таким умовам.

Але основними, масовими користувачами бальнео-послуг є люди середнього класу, пересічні громадяни, які розраховують на якісне лікування і оздоровлення за доступні кошти з максимальним ефектом і з врахуванням нових можливостей які породжені прогресом.

Класифікація Бальнеологічних санаторних комплексів (БСК) за соціально-економічним чинником

Хронологічний етап	Соціально-Економічний стан в Україні	Тип БСК	
		Переваги	Недоліки
1917 – 1940 р.	Побудова нового типу господарювання в УРСР, декрети В.І.Леніна	Прототипи бальнеологічних закладів	
		Поява нового типу будівель, відкриття, формування наукової бази проектування БСК	Перебудова, реконструкція існуючих будівель, відсутність норм проектування БСК
1950 – 1990 р.	Достатня політична та економічна стабільність в УРСР, плановий розвиток курортної галузі	БСК великої потужності	
		БСК, як самостійний елемент містобудування, масовий розвиток, наукові узагальнення, закладка перспектив	Типове проектування без врахування історичних та національних особливостей архітектури в Україні
1990 – 2005 р.	Незалежність України та економічна перебудова, занепад галузі, відсутність коштів	Роздібнення БСК за функціональними потребами	
		Поява нового типу міні комплексів з приватною системою господарювання	Недобудовані потужні БСК, які вже застаріли. Відсутність системного підходу до проектування та будівництва в галузі
2005р. – новітній час	Незалежність України, початок підйому економіки, Постанови Кабінету Міністрів України про санаторії та курортні зони	Мережі та системи БСК з різноманітною номенклатурою оздоровчих закладів	
		Реконструкція недобудов з урахуванням нових досягнень науки і техніки, диференціація номенклатури БСК: - мережі БСК; - середній рівень комфортності закладів; - VIP заклади; - заклади короткочасного перебування	Відсутність системного підходу до проектування та будівництва в галузі, відсутність законодавчої бази по використанню землі і бальнеологічних ресурсів

Ще одна з послуг, яка виникла і набула популярності в новітній час – це короткочасне перебування в бальнеологічному закладі (на вихідні). Отримання кваліфікаційних послуг з лікувальним, профілактичним чи косметичним ефектом за один, або декілька днів з можливим регулярним повтором. Такі бальнеологічні санаторні заклади повинні бути розташовані максимально близько до великих міст, основного проживання і роботи людей. Парадокс сформульований Л. Шабо ще в 70 роки, коли міста породжують проблему відпочинку і реабілітації на природі, а відпочинок на природі породжує необхідність її урбанізації.

Суспільно-економічний фактор сприяє виникненню великих БСК(1000-1500 місць), але з новим різноманітним набором типів будівель, за кількістю відпочиваючих, за часом перебування, за комфортністю послуг.

Література

1. Очерки географии городов. Шабо Л., Боже-Гранье. Москва «Прогресс», 1967г. – 204с.
2. Проектирование курортов и зон отдыха. Т.Ф.Панченко. Киев «Будівельник» 1983г. – 102с.
3. Профсоюзные здравницы Украины. И. Г. Шалковский, Т. Д. Голуб, Л. Т. Жарникова. Киев «Здоров'я» 1987г. – 332с.
4. Рекреаційні ресурси та курортологія. Фоменко Н.В. К. Центр навчальної літератури 2007р. – 312с. http://tourlib.net/books_ukr/fomenko.htm

Аннотация

В статье рассмотрен социально-экономический фактор формирования бальнеологических санаторных комплексов (БСК) в Украине. Предложена классификация БСК по социально-экономическому фактору.

Ключевые слова: Бальнеологический санаторный комплекс, социально-экономический фактор.

Annotation

The article examines socio-economic factor in the development of balneotherapy sanatorium complexes (BSC) in Ukraine. Classification BSC by socio-economic factor is introduced.

Keywords: balneological sanatorium complex, socio-economic factor.